

TH: Mun täytyy vaan istua alas ja aloittaa. Ei tartte odottaa mitään inspiraatioita. Kun vaan saa itsensä työpöydän ääreen, niin se sujuu kivuttomasti.

CN: Julistetaan nyt kaikille, että inspiraatio on vaan tilapäinen mielenhäiriö, sitä ei pidä odottaa.

A

PINASTA RTISTIKSI

Christer Nuutinen

CN: Kyllä se *Aku Ankka* mun varhaisimpiin sarjismuistoihin liittyy. Sitten mä muistan, että telkkarista tuli *Maailman vahvin nalle* ja se oli kanssa ihan OK proggis.

TH: Mä tykkäsin kanssa. Sehän oli myös sarjis.

CN: Sitten tietysti *Asterix*, *Tintti*, *Lucky Luke*...

TH: Ne on semmosta lapsen peruskamaa.

CN: Peruslukemista, turha mainitakaan. Mutta mainitaan nyt, ettei ihmiset fuule, ottoi me olla luettu *Asterixia*. Sitten mä muistan *Non Stopin*. Sitä mä ostelin.

TH: Mut sitä lehtee ei silloin enää ollutkaan kun mä...

CN: Niin, mäkin aloitin sen ostelun vasta sitten kun se oli jo lopetettu. Muutama vuosi lopettamisen jälkeen sitä oli hyvin saatavilla, nythän siitä saa jo maksaa mansikoita. Mulla on ollut ne varmaan kaikki, mutta silloin kun

oli nuori ja ymmärtämätön, mä harrastin sitä että vein aina takasin divariin.

TH: Oho! Niistä mä keksin *Nillo Pieliset* ja *Pikot & Fantasiat*, joista mä vieläkin tykkään.

CN: Kumma juttu ettei se *Non Stoppi* kuitenkaan ottanut tulta kunnolla. Näin jälkikäteen kateltuna siinä oli laadukkaita sarjoja... Ehkä se aika ei ollut otollinen jatkosarjoille...

TH: Se on varmaan yks syy. Siihen oli vaikee tulla mukaan, ja tuntui siltä että on jäänyt sen verran paljosta paitsi, ettei enää...

CN: Niin, tällaisena jälkiherännäisenä oli tietysti erilaista, kun tiesi, että ne jatkot löytyä heti kun haluaa, eikä tarvitse oottaa seuraavan numeron ilmestymistä.

TH: Niin.

CN: *Non Stoppiin* liittyy mulle selvin asenteenmuutos. Kun siinä oli *Corto Maltasea*, niin aluksi mä inhosin sitä...

TH: Sama juttu!

CN: Inhosin ja pelkäsin *Corto Maltese*-sarjakuvia, kun niissä tapahtui kaikkee hirveetä ja sitten niissä oli ne kammottavat värit. Mutta sitten kun tuli *Corto Maltase Siperiassa*, niin se oli tosi hieno!

TH: Mä en niistä vieläkään ihan täysin pidä, mutta on sentään positiivisempaa suhtautumista kuin pienonä. Ei ne nyt niin lasten sarjakuvia olekaan.

CN: Joo toita. Mutta mun mielestä *Etiopiassa*, *Siperiassa* ja *Samarkandissa* -albu-meissa on kuitenkin seikkailun makua silleen, että ne jututkin vaikuttaa täysin mahdollisilta. Ne ei ole ufojuttuja, vaikka niissä pelataankin mystiikan ja sen sellasen kanssa.

Muita sellaisia sarjoja, jotka on jääneet mieleen on tietysti *Valerian* ja sitten *Filemon*

NAUHALTA PURKANUT HH

Tommi Hänninen

TH: Joo se on hyvä. Niitä ei vaan oikeen löydä mistään.

CN: Mulla on kaks seikkyttävää *Valeriana* ja kaks *Filemonia*. Merkillistä, ettei kukaan oo uudestaan *Filemonin* tarttunut, kun siinä on niin paljon suomentamatonta ja se on niin hieno ja omaperäinen fantasiasarja. Sen sijaan että kustantajat julkaisee tyhmiä aikuisten scifi-fantasioita, joita lukee hikoilevat lihavat liikemiehet kirjakaupassa niin kannattais satsata esim. just *Filemonin*. Oliko se *Fred* se piirtäjä?

TH: Joo. Sullia on ehkä jotain vaikutteita siitä.

CN: Hyvin mahdollista. Hyvin mahdollista, koska mä pidän siitä hyvin paljon. Jos suurimmat vaikuttajat pitäis nimetä niin *Janssonin Muumi* -kirjat nimeromaan - ja *Filemon* ja *Valerian*.

TH: *Cocco Bill* oli myös siihen aikaan...

CN: *Cocco Bill* oli, mut mua inhotti kaikki ne makkarat. Mä en oo tarttunut siihen sen jälkeen, mutta siitä jäi vahvat antipatit.

TH: Mä pidän siitä ehkä just sen takia, että siinä on paljon yksityiskohtia, vähän niin kuin *Mauri Kunnaksellakin*, joka ei ehkä muuten olis mun mieleen. Mä pidän sellaisista rikkaista kuvista.

CN: *Valerian* on kyllä huonontunut koko ajan.

TH: Mä olen samaa mieltä.

CN: Tää uusiin, *Elävät aseet*, oli ihan vammalla käcellä huitaistu. Hirvee pettymys.

Supersankarit on PLÄÄHI!

TH: Sarjakuva, mitä mä luen itseni viihdyttämiseksi, on eri sarjakuva, kuin se, mitä mä

laiteellisesti arvostan.

CN: Mulla on sellainen kylästyminen, että on vaikeampi viehättyä sarjakuvasta samalla tapaa kuin ennen. Pitää olla tosi briljantin näköinen juttu, jotta siitä jaksaisi innostua.

TH: Toisaalta joku kotimainen pienlehti-sarjakuva voi olla hyvin kiinnostavaa, kun se on vastakohta noille laatusarjakuville... Se on sellasta iisiä meininkiä.

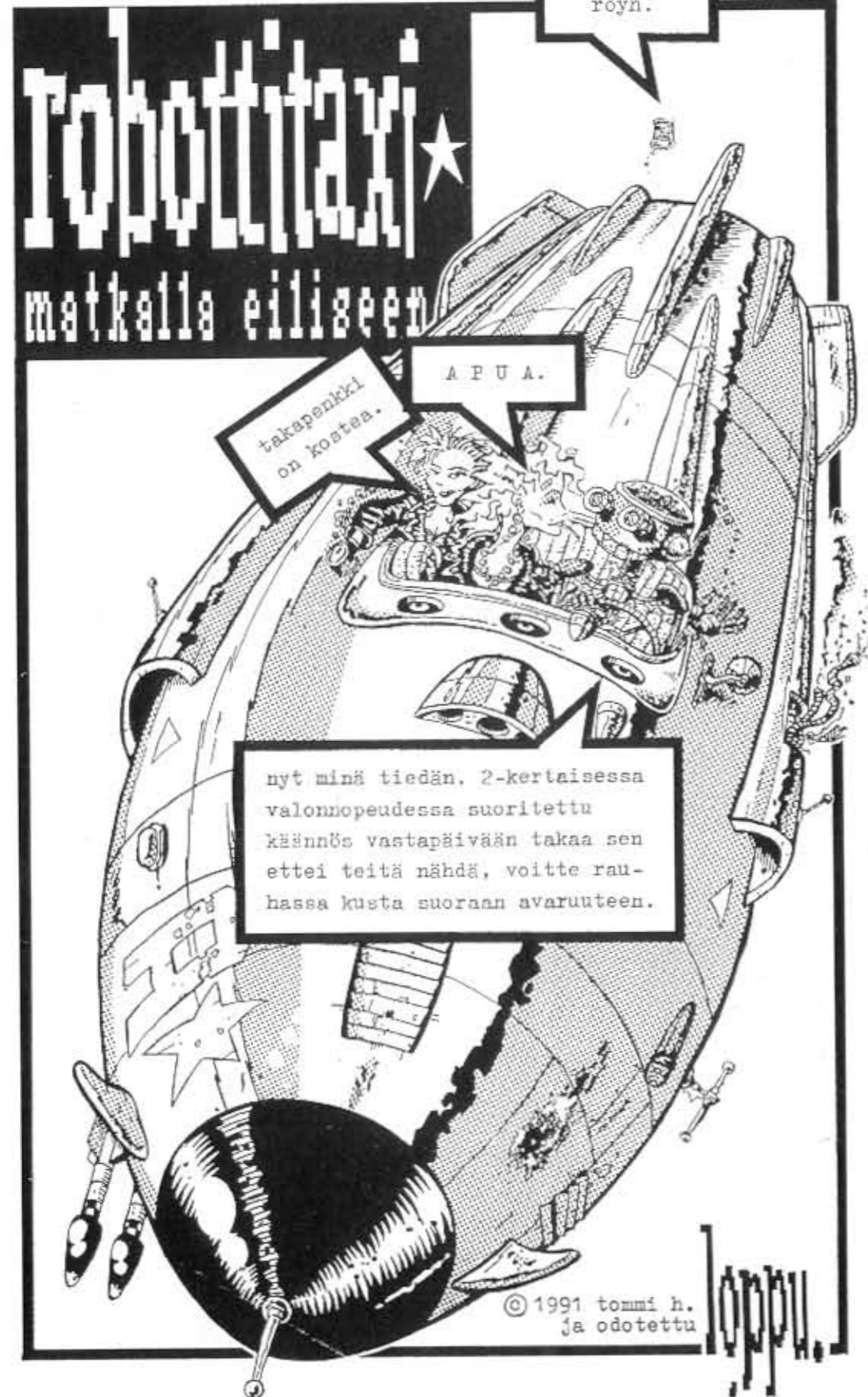
CN: Millaisena sä näet sarjakuvan tulevaisuuden? Voiko siinä vielä löytyä jotain muutaakin kiinnostavaa kuin isotissiset naiset?

TH: Eiköhän se mee koko ajan vaan parempaan suuntaan.

CN: Se ainakin on ilahduttavaa, että koko ajan putkahtelee nuoria, teknisesti valmiita tyyppejä.

TH: Supersankarit on pilanneet jo ammoli-

nopea mininovelli lyhytjälkeisille:

sista ajoista lähtien kaiken!

CN: Suomessa on nyt sikäli hyvin hommat, että kaikenlaista on saatavilla. Kun 70-luvulla oli vaan Non Stop ja jotain *Teräsmiestä* ja *Mustanaamiota*. Oletko sä koskaan enemmän lukenut noita supersankareita?

TH: En mä oo niistä oikein ikinä innostunut. Joitain saattaa katella, jos on erittäin hienosti piirretty, mutta ei niitä kyllä tarinan puolesta voi lukea. Vaikka kyllähän niitä lapsena luki satunnaisesti.

CN: Yleisesti ottaen Marvelin jutut on niin hirveitä rahastusta... Ne on aivan erinomaisesti onnistuneet pilaamaan senkin, kun ne on sarjakuviksi ottaneet pohjoismaiset jumaltarustot, ja sitten ne on aivan PLÄÄH. Esimerkiksi toi *Valhalla*-sarja on tehty ihan erilaisella asenteella; se on tehty kunnioittavasti, vaikka se onkin huumorisarja. Onko-han kaikilla amerikkalaisilla, jotain *Raw*-lehden porukkaa lukuunottamatta, aivan kummallinen asenne?

Seikin mua harmittaa, että julkaistaan niin harkitsemattomasti suomeksi juttuja. Esimerkiksi *Likeltä* oli vikatikki julkaista *Pirunhuuli*, koska se ei ollut mitenkään erityisen ravisteleva. Sitten on surullista, että julkaistaan sellaisia sarjoja kuin joku *Hannibal* viisi tai *Druuna*... En tiedä. Kai niistäkin joku tykkää.

TH: Mä olen näin myöhään löytänyt *Moebiuksen*, ja alkanut pitää ainakin osasta sen tuotantoa.

CN: *Moebiuksen* arvoa on turha ruveta kiistämään, mutta enemmän mä tykkäsin niistä *Blueberry*-sarjoista kuin niistä uudemmissa sci-fi-jutuista, joissa ei usein oo päätä eikä häntää.

TH: *Tank Girit* on mulle uusi innostus. Niistä ei moni pidä. (Naurua.) Nähtävästi.

Robotit tulevat

CN: Kuinka vanha sä olit kun sä pirsit ihan ehdottomasti ekan sarjakuvasi?

TH: Ihan pienenä mä piirtein kaikenlaisia lätkärijuttuja, mutta kyllä mä varsinaisesti ihan ekoina pitäisin niitä, jotka oli *Suuressa Kurpitsassa*.

CN: Vuonna?

TH: Mikä se nyt oli... En mä muista.

CN: Olisko ollut -84 tai -85?

TH: Joo, ehkä niihin aikoihin. Ne oli *Windy* nimimerkillä.

CN: Elikkä sä olit kuudentoista. Kuinkas paljon niitä *Kurpitsa*-juttuja kerlyi?

TH: Ei niitä ollut kuin kolmessa, neljässä lehdessä. Sellasia pisimmillään kaksi sivua pitkiä juttuja.

CN: Miten sä Kurpitsaan tutustuit alunperin?

TH: Sattuman kaupalla. Tilasin vissiin ihan mielijohteesta, en tiedä miksi. Ne oli sellaisia monisteläpysköitä siihen aikaan.

CN: Mä olen aika myöhäisherännäinen *Kurpitsan* suhteen. Kyllähän siitä jotain irtojuttuja oli kuulut, että se on ihan OK lehti... Oliskohan se ollut sitten -89 kun tilasin sen. En ole sitten...

TH: ...toiseen vaihtanut!

CN: En ole katunut! *Kurpitsa* tuntuu saavan ällistyttävän vähän huomiota siihen nähden kuinka hyvä lehti se on. Mistä sitten johduneekaan, että käsittääkseni kovinkaan monet kirjastoikaan ei ole sitä tilanneet, vaikka lehti on jo ilmestynyt 10 vuotta.

TH: Siinä vaiheessa kun siinä alkoi olla enemmän ulkomaisia mua ei enää niin paljon kiinnostanut. Enkä mä ole niitä uusimpia nyt niin paljon nähnytäkään.

CN: Tavallaan se on ihan okei pitää niitä ulkomaalaisia mukana. Ei sitä hyvää sarjakuvaa kuitenkaan löytyisi noin moneen numeroon tarpeeksi, kun kaikki tekijät on harastelijoita.

TH: Niin ja kyllä se on paljon *Suuren Kurpitsan* ansiota, että mäkin olen ruvennut toissani piirtämään.

CN: Mä aloitin kuvituksilla, tarjosin niitä *Porttiin*, *Tähtivaeltajaan* ja *Aikakoneeseen*. Ne oli suoraan sanoen aika huonoja. Sitten mä tein nelivärikansia *Kylmään Metalliin*, mutta ne vastaili, että pitäisi olla vähän maalauksellisempaa jälkeä... Siinä se into vähän lopahti. Nyt ei neliväritöitä ole paljon tullut tehtyä...

Ekat julkaistut sarjakuvat, jotka mä noteeraan, oli *Kannuksessa*... Oliskohan se kolmanneksi viimeinen numero. Oli ne vähän arveluttavia sarjoja, huonosti piirrettyjä ja täynnä pyhää vihaa tai muuta vastaavaa. Kuitenkin mä arvostan *Kannusta* julkaisukanavana. Sitä mä yleensä alan laskea urani sarjakuvapiirtäjänä. Sitten *Sarjarissa* oli muutamia sivuja. Sitten mä olin tavattoman ilahtunut, että *Kurpitsa* julkaisi heti ekan sivun, jonka mä sinne lähelin.

TH: Oliko ne samaa tyyliä kun suni nykyiset?

CN: Joo. Tai ajatusmaailmaltaan ne oli erilaisia.

TH: Ne mun *Suuren Kurpitsan* aikuiset sarjakuvat oli hyvinkin erilaisia. Ja sen jäl-

keen oli monen vuoden tauko, että mä en juurikaan piirtänyt sarjakuvia. Nyt sitten taas ilmestyin näillä robottijutuilla, ja se onkin ollut sitä lähtien.

CN: Onko ne sun mielestä sillä tapaa yhtenäisiä, että niihin muodostuu oma todellisuus, vai onko ne toisistaan riippumattomia?

TH: Kyllä ne aikalailta toisissaan kiinni on. Ja se mitä mä nyt teen *Likelle*...

CN: Tämä tuleva robotti-albumi?

TH: Niin. Se on tavallaan jatkoa toille *Kemin* jutuille. *Mustavalkoisena* mä en niitä enää viittäisi tehdä, koska mä olen nyt niin viehähtynyt losta värienkäytöstä. Se värittäminen just mukavinta onkin.

CN: Onko sinun robottimaailmassasi toivoa? Miten sä luonnehtisit sitä maailmankuvaa?

TH: No sehän selviää tässä mitä nyt tulee! Se onkin monimutkainen maailma, mutta se alkaa nyt pikkujulijaa selvitä.

CN: Vaikka ne robotit on iloisia näköisiä pikku riiviöitä, se on jotenkin raskas se homma. Jahtuukohan se sitä sarjan muodosta...

TH: Onhan siinä lohduttomuutta. Jos se kuvaa meidän maailmaa; mihin tullaan, jos siitä ei oikein pidetä huolta.

CN: Meinaatko sä muuttaa esitystyyliä siihen aippariin?

TH: Ehkä puitteet on vähän elävämmät. Eihän solista tasasta törötystä, mitä se *Kemin* homma oli, voi albumilista tehdä. Täytyyhän sen olla vähän monipuolisemman näköistä. Tämä koostuu neljästä osasta, joita yritetään myydä ulkomaille lehtiin sitä mukaan kun ne valmistuu. Se *Kemin* homma on just käännetty englanniksi, ja sitä koitetaan nyt myydä ympäri maailmaa, en tiedä vielä, millä menestyksellä.

Kun se albumi koostuu neljästä osasta, niin *VOI* olla, että mä teen jokaisen osan erilaiseksi, ihan eri tavalla piirrettyinä. *VOI* olla.

CN: Ne aikaisemmat jaksot oli vähän hankalia lukea. Mulle tuotti vaikeuksia seurata niitä. En tiedä johtuuko se sommitelusta, nehän ei oo mitään tavanomaista

sarjakuvan kuljetusta.

TH: Ehkä se vaatii vähän erilaisen lukutavan.

CN: Etkö sä oo ajatellut tehdä sellasia pieniä, mukavia robottisrippejä?

TH: En oo aatellut, mutta nyt voi aatella kun annoit vinkin (Naurua.) Mutta nyt mulla on ihan tarpeeksi tekemistä ton albumin kanssa. Jos mä nyt sen saisin elinikänäni valmiiksi...

(Naurua.)

CN: Jaa. Tuleeks siitä NIIN iso juttu.

(Naurua.)

CN: Mä en nyt rupee retostelemaan tulevilla tuhatsivuisilla jättieposalbumeillani, koska sitten jos ne menee syteen ja saveen yhtäaikaan, niin tulee vaan sanomista...

Juoni on pötkö, joka väännellään mutkille

CN: Teetkö sä vielä samalla tekniikalla kun sen Kemlin työn?

TH: Joo. Lyijykynätyö kopioidaan muovile, mihin mä pistän värit. Peikka lyijykynä ei näkyisi vännäältä.

CN: Mä piirrän tussilla suoraan. Esimerkiksi *Muusa*-jutut perustuu niin pitkälle improvisaatioon, ettei siinä luonnostelu tullut kyseeseenkään. Se on kostonautunut noissa *Rumban* jutussa, jotka ei ole niin hyvin piirrettyjä kuin ne vois olla. Luonnostelun ja tussauksen haltuunotto on tuottanut hirveitä hankaluuksia mulle. Niistä voisi melkein luulla, etten mä osaa piirtää pätkääkään... (naurua) Niissä on muutama niin onneton, että mä häpeän niitä varmaan lopun ikäni.

TH: Mä olen nyt innostunut tekemään siveltimellä, jos johonkin tulee mustavalkoista.

CN: Siveltimellä täytyy vaan tehdä nopeesti, sillä ei saa hidastella.

TH: Niin, ja mikä multa puuttuu täysin, on vakaa käsi... (naurua) Sen takia sivellin ei mulle joka hommaan käy. Mähän väritän tolasilla vesivärin tapaisilla pulloväreillä, joilla saa oikein raikkaita sävyjä. Ja ne ei sitten kerran kuivuttuaan leviä.

CN: Mites käsikirjoitukset?

TH: Mä piirrän niin hitaasti, että se tavallaan kehittyy siinä tehdessä. Mulle juoni on semmonen pötkö, jota mä piirtäessä väänntelen mutkille. Mä tiedän mistä lähdetään ja mihin se loppuu. Toistaiseksi mulla ei ole tullut ideoista pulaa. Mun työt on niin omalähtoisia, etten mä voisi kuvitella tekemäni muiden käsiksiin.

CN: Ja kun se on sun oma robottimaailma, niin siellä ei ole sellasia rajoituksia...

TH: Miltäs susta on alkanut tuntua tämä käsikirjoittajan kanssa työskentely? Sujuuko se?

CN: Ei mulle ainakaan mitään sellasta ole tullut, etten voisi jotain hyväksyä...

TH: Pistätkö sä jotain omaa niihin?

CN: Aika vähän. **Pauli Kallio** on aika tarkka siitä, että ne on sen juttuja.

TH: Mutta ei puutu kuviin?

CN: Ei. Pauli laittaa osapuilleen mitä kusakin kuvassa tapahtuu, ja mä saan sommitella sen miten tykkään. Se sopii mulle. Jos mä rupeisin jotain omaa juttua väänntämään, se olisi ihan erilaista kuin tämä Paulin melko maanläheinen tarina – siinä tulis melkoinen ristiriita, jos mä lisäisin sinne omiani.

TH: Viekö se kuinka paljon aikaa, yhden Rumba-sivun tekeminen?

CN: Mä olen toistaiseksi tehnyt ne aika nopeesti, yhteen menee kahdesta kolmeen päivää. Ekät mä tein täysin luonnostelematta, mutta se oli aika tuskallista. Sitten oli sellainen välivaihe, että mä tein luonnokset sutupaperille ja piirsin valopöydällä läpi, mutta nyt luonnosten suoraan paperille. Se vie loppujen lopuksi vähiten aikaa.

TH: Mä teen jo tosta tekniikasta johtuen luonnokset eri paperille. Mä luonnostelen tarkasti ja luonnosten teko vie melkein yhtä paljon aikaa kun lopullinen työ. Ja nythän mä teen puhekuplat teksteineen tietokoneella, samoin kuin kaikki suorat linjat ja mustat osuudet. Se tulostetaan sitten painoa varten suoraan filmille.

CN: Täytyy kyllä sanoa, että sä olet hyväosainen sarjakuvataiteilija, kun sulla on kopiokoneet ja tietokoneet käytössä työn puolesta. Sä saat ilmeisesti käyttää niitä niin

paljon kuin lystää.

TH: Noo... (Naurua.)

Kaloja ja tölkkejä

CN: Mä teen nykyisin lähinnä tilaustöitä. Eri lehtiin pyydetään sivua tai paria, eikä mitään ylimääräistä sitten tule tehtyä. Toisaalta nyt mulla on varastossa useampia sellaisia töitä, mitä olen säästellyt ihan itelleni. Julkaisen sitten vaikka omakustanteena. Se tuottaa niin ihanaa sadistista tyydytystä tehdä ihan ite lehti alusta loppuun, saa määrätä ihan kaiken.

TH: Mä halusin kanssa yhdessä vaiheessa tehdä jonkun pienlehden, mutta mä en ikinä saanut itsestäni niin paljon irti, että olisin pystynyt piirtämään semmosen määrän. Se oli täysin mahdotonta. Milloin se sun omakustanne ilmestyikään?

CN: Keväällä -90.

TH: Sehän meni kai aika hyvin?

CN: Kyllä. Kaikki kolmesataa meni ihan mukavasti, ei tarvinnut mennä keneltäkään anelemaan, että ostakaa tästä...

TH: Onko uusintapainosta luvassa?

CN: Ei. Ei vielä ainakaan. Ei tommosilla jutulla niin suurta kysyntää ole. Se on nyt myyty, ja se on ohi. Joskus tulee lisälehtiä, jos niitä saa tehtyä. Mähän hain apuraha albumin tekoon, ja sain 3000 markkaa. Mutta ensin mä haluan saada nuo *Krampit ja nyrjähdykset* silleen kuntoon, että voin tunnustaa ne omikseni. Se vie nyt aikaa niin pahasti, etten tiedä ehdinkö mitään kunnollista omaa tekemään, vaikka ajatuksia ja ideoita kyllä on.

TH: Hoitaako Rumba ne tarinat joskus albumiksi?

CN: Mahdollisesti. Mutta jos ne kootaan, niin mä piirrän niistä suuren osan uusiksi.

TH: Kokonsa puolestahan niistä voisi tulla vähän erilainen albumi. Eihän niitä niin pieniksi voi laittaa...

CH: Ei niitä ainakaan A4-kokoon voi pienentää.

TH: Piirrätkö sä ne julkaisukoossa?

CN: Joo. Mun on pakko piirtää ne A3-kokoon, koska A2-koosta kopiointi on hankalaa.

TH: Sä piirät mielelläsi syvänmeren kaloja ja ilmalaivoja.

CN: Ei siinä ole mitään merkittävää. Esimerkiksi **Samu Toivonen** on täysi liesifetisisti. Mihinäs sä oot fiksautunut? (Naurua.)

TH: Koneisiin. Tölkkeihin.

CN: Mikäs niissä viehättää?

TH: Tölkkit on hyvää täytettä maahan. Ei tuu liian tasaista lattiaa.

Taidetta vai mainoksia?

CN: Sun sarjojen tekeminen ilmeisesti kestää aika pitkään?

TH: Niin, nyt kun mä teen näitä robottijuttuja, se on mennyt vähän semmoseksi duunipiirtämiseksi.

CN: Onko rima kohonnut nyt kun on näitä Kemin voittoja?

TH: On. Ja koko ajan kohoo! Mut sehän on oikeastaan vaan hyvä, että pyrkii koko ajan tekemään parempaa.

CN: Toisaalta sun kannattaisi tehdä ihan semmosiin röpöttelylehteen...

TH: Niin mä olen vähän miettinyt, että sitten kun on saanut noista roboteista ihan tarpeekseen, niin sitten tekee vaikka pupuan-kan seikkailuja... (naurua)... Niin sitten taas maistuu nämäkin.

CN: Montako sivua sulla nyt on niitä robottijuttuja? Siis julkaistuja?

TH: Odotas... Ehkä parikymmentä yhtenä.

CN: Aika paljon.

TH: Mut ei siinä ole kun kolme juttua. Ensimmäinen oli Musta Sarjari...

CN: Se, jossa oli hianot kannet! Mä mietin, miten kukaan pystyy piirtämään tommosta, mutt sitenhän se kerroitkin, ettet sä niitä piirtänyt oikeesti...

TH: Ei, ne oli lehdestä otetuista kuvista koottu, osa vaan oli piirretty.

CN: Olis tavalliaan kiva, kun olis kopiokone käytettävissä ja vois pienentää ja suurentaa osia, ettet kukaan tietäis mikä on piirretty ja mikä kopiota.

TH: Mutta se voi olla aika rasittavan näköistäkin.

CN: Niin, niin kuin punk-lehdet on just siksi rasittavia, kun niissä on valokuvista valokopioita. Mutta valokopio on sikäli mukava, kun se tuo jo itsessään mukaan sellaisen graafisen elementin...

TH: Mulla oli sellainen kausi, jolloin mä kauheesti kokeilin kopiokoneella, mutta se meni onneksi ohi.

CN: Siinä tuhlaa paperia ja aikaa kovasti.

TH: Niin, ja ehkä piirustustaitokin ruostuu ja tulee laiskaksi.

CN: Onko sulla ollut taiteellisia ristiriitoja, kun sä teet työksesi mainoksia?

TH: Ei. Se on työtä, siitä saa rahaa. Tämä sarjakuvien tekeminen on sitten jotain aivan muuta. Mainokset on hetken tuotteita, se on yhdentekevää, kuka ne on tehnyt.

CN: Mun vanhemmat kysyi joskus, että kun sä nyt tuota paperia tuhrit niin tuleeko susta joskus mainospiirtäjä. Mä olin hämmästynyt ja sanoin, että voiteks te muka kuvitella mut mainospiirtäjäksi! Ei ikinä! Mieluummin sitten vaikka jotain kirjankansia. Mutta kaikkein mieluiten ihan omia juttuja.

TH: Ymmärrän. Mutta on mulle ainakin ol-

lut työstä sarjakuvien tekemisellekin hyötyä. Mä olen oppinut teknisen puolen asioita, työpöytä ja muut on selvinneet. Ja siellä mä olen oppinut tekemään työtä; mun täytyy vaan istua alas ja aloittaa. Ei tarte odottaa mitään inspiraatioita. Kun vaan saa itsensä työpöydän ääreen, niin se sujuu kivuttomasti.

CN: Julistetaan nyt kaikille, että inspiraatio on vaan tilapäinen mielenhäiriö, sitä ei pidä odottaa.

TH: Ei niin.

CN: Pidätkö sä sitten teknisiltä valmiuksiltasi itseäsi niin valmiina, ettet sä ole ajatellut hakea alan kouluihin?

TH: Musta tuntuu, että mun olisi pitänyt tehdä se jo kauan sitten, jos mä sen tekisin. Ei mua enää huvittaisi.

CN: Ethän sä kuitenkaan vanha ole, ja sä vamaan pääsisit ekalla yrittämällä. Ei se mitenkään myöhäistä ole.

TH: Niin. Mutta se syy, miksi mä menin kouluun, olisi se, että sitten mut ehkä otettaisiin vakavammin taiteilijana, mutta en mä sinne oppiakseni menisi. Mun mielestä kaiken kyllä oppii ihan hyvin ittekin tekemällä ja mokaamalla.

CN: Mutta kun kaikkia tekniikkoja on niin paljon, joista ei saa tietoa. Monet jutut tulee täysin yllätyksenä.

Mutt riittääkö sulle tuo kaupallinen ura, vai onko sulla korkeempia taiteellisia ambitiota? Tehdä kirjankansia tai jotain?

TH: No meidän toisshän tehdään kansiakin. Se on hyvin monipuolinen työ. Ja se on mukavaa, että jotkut pyytää mua tekemään muita töitä, niin kuin tämä Sarjaintonkin kansi. Nää on niitä kivoimpia töitä.

Tommi Hänninen omin sanoin

Synnyin kuulemma vuonna 1968 helsinkissä. Hei, Hyvin pian minut kuitenkin tuotiin Hämeenlinnaan, missä olen poenen ikäni elänyt. Kiinnostuin piirtelystä jo vrhaisella iällä. Niinpä ajauduin mainostoimistoon töihin. Luonteeltani olen jo hiukan hysteerinen.

Piirroksiani voitte katsella muunmuassa Tähtivaeltajista, Suurista Kurpitsista, Sarjareista sekä vuosien 1989 ja 1990 Kemin sarjakuvakilpailualbumeista. Viimeisin kilpailu oli minulla kunnia voitaa. Viimeaikaiset sarjakuvani - esim. Kemin albumeissa olevat - ovat käsitelleet teknisten kojeiden välisiä kömmähdyksiä.

Itse luen mielelläni seuraavia: Franquinin tuotanto, Calvin & Hobbes, Tank Girl, Cocco Bill, Tintti kenties ja Krazy Kat. Ja monia muita.

Nykyään vapaa-aikani uhrautuu tumman-sinisen, uskonnollisävytteisen (?) mekaniikan työkirjan parissa, jonka valmistumista odottaa itseni lisäksi ainakin Like-kustannus. Toivon, että se valmistuttuaan ostettaisiin jokaiseen kotiin, sillä perhe, joka lukee värillisiä sarjakuvia on onnellinen perhe.

Christer Nuutinen omin sanoin

Saavuvin maailmaan vuonna 1971, 13 päivää Sami Toivosen syntymän jälkeen. Olen asunut lukuisilla paikkakunnilla, pisimpään (15 v.) Hämeenlinnassa, tätä nykyä Porvoossa. Piirsin muiden lasten lailla sadepävinä, mutta suurempi omistautuminen alkoi ala-asteella, jolloin sain ensimmäiset huomautukset koulukirjoihin ja -vihkoihin piirtelystä. Lempiaine oli ainekirjoitus, mutta koululaitos ei suosi tarinankertoja.

Lukion keskeytettyäni vielin talven Oriveden opiston kuvataidelinjalla. Hyvä palkka. Sittemmin olen ollut töissä sekä vaneritehtaalla että kirjapainossa ennen vapaan taiteilijan uraa. Tähänastinen tuotanto n. 70 sivua julkaistua sarjakuvaa ja joitakin kuvituksia.

Sarjakuviani ovat julkaisseet mm. Kanus, Sarjari, Suuri Kurpitsa, Kulttuurivihkot, Pumpsis, Alpha, Punainen Barjo, Diletantti, Spiraali, Oriveden opisto -lehti ja Tuulen viemää. Kuvituksia Aikakoneessa, Tähtivaeltajassa, Nuoressa Voimassa ja Valaan Hymyssä. Omakustanne Muusa ilmestyi v. 1990. Pauli Kallion käsikirjoittama Kramppeja ja Nyrjähdyslä ilmestynyt Rumbassa numerosta 2/91 lähtien.

interkontinentaalinen sarjakuvalehti

Suuri Kurpitsa

vuosikerta 1991 (SK:t 32-35)...50 mk
kymmenvuotiskolossi (SK 33)...25 mk
Sami Toivonen:
"Ihmisen riittämättömyydestä"...36 mk
Kim Deitch:
"Al Ledicker nuorempi".....45 mk

Rahat PS-tilille TA 5710 50-2

Suuri Kurpitsa-box 260-33101 Tre

*ÄVARJUSHÄNNINEN & JALMIELINEN ROBO, RUMBANNUUTINEN & TOURE MÄKILLÄ.

SAATAVILLA MTÖS
AKATEEMISESTA KIRJAKAUPASTA
(HKL, TRE, TURKU, JYVÄSKYLÄ, OULU)
OSKUN DIVARI (RUNEBERGINK. 8 A HKL)